

Edellyttääkö laatusertifikaattien hyödyntäminen lainsäädännön muutosta?

***Laatusertifikaatit osaksi
elintarvikevalvontaa?***

Eläinlääkintöneuvos Marjatta Rahkio

Laatusertifikaattien hyödyntäminen

1. Laatusertifikaattien yleinen hyödyntäminen **ei** edellytä lainsäädännön muutosta
2. Laatusertifikaattien hyödyntäminen **epäsuorasti** osana virallista valvontaa ei edellytä lainsäädännön muutosta, mutta lainsäädännöllä voidaan edesauttaa sertifikaattien käyttöä
3. Laatusertifikaattien hyödyntäminen **osana virallista valvontaa edellyttää** lainsäädännön muutosta ja lainsäädännöllä voidaan edesauttaa sertifikaattien käyttöä

mitä ovat laatusertifikaatit

- Laatusertifikaatit takaavat toiminnan sen mukaisesti mikä on kunkin standardin tai laatujärjestelmän sisältö
- ISO 22 000 FCS 22 000, BRC
- Yleisstandardeja, erityisstandardeja, laatustandardeja
- järjestöjen laatujärjestelmiä
- Codex-standardit

- Esim ISO 22 000 on standardiperhe

ISO- perhe

- **ISO 22000:2005** (Ed 1) Food safety management systems -- Requirements for any organization in the food chain **SFS-EN ISO 22000** (2006)
Elintarviketurvallisuuden hallintajärjestelmät.
Vaatimukset kaikille elintarvikeketjun organisaatioille
- **ISO/TS 22002-1:2009** (Ed 1) Prerequisite programmes on food safety -- Part 1: Food manufacturing
- **ISO/TS 22002-2:2013** - Part 2: Catering
- **ISO/TS 22002-3:2011** - Part 3: Farming
- **ISO/TS 22002-4:2013** - Part 4: Food packaging manufacturing

ISO- perhe

- **ISO/TS 22003:2013** (Ed 2) -Requirements for **bodies providing audit and certification** of food safety management systems
- **ISO 22004:2014** (Ed 1) - Guidance on the application of ISO 22000
- **ISO 22005:2007** (Ed 1) Traceability in the feed and food chain -- General principles and basic requirements for system design and implementation
- **WG 9 Feed production ISO/DTS 22002-6**
Prerequisite programmes on food safety -- Part 6:
Feed production

todentaminen

- perusstandardin noudattaminen ja todennettu auditointi kolmannen osapuolen tekemänä on helppo toteuttaa yleisten hygieniavaatimusten ja HACCP:n osalta
- tuotekohtaiset lakisääteiset vaatimukset ovat kaikkein hankalimmin puettavissa yleisstandardin muotoon ja ne on siksi annettava teknisinä määräyksinä (Codex-standardeista osittain apua), jotka auditoidaan todennettavasti erikseen kuten
 - ❖ lämpötila
 - ❖ pakkausmerkinnät

Elintarvike- ja rehuvalvonta

- Virallinen valvonta EU:ssa säädetty asetuksella 882/2004 , jota ollaan parhaillaan muuttamassa
- Nykyinen voimassa oleva asetus 882 huomioi standardit lähinnä laboratoriotoinnin ja teknisen tarkastustoiminnan laaduntakeena ja artiklassa 5 on säädetty ulkopuolisen asiantuntijan pätevyysvaatimuksista (Elintarvikelaki 36§)
- Rehulaissa 86/2008 24§ valtuutetut tarkastajat

Elintarvike- ja rehuvalvonta

- Komission tiedonanto (215) 2009: **Reilu kauppa ja valtiosta riippumattomat kestävän kaupan varmistavat järjestelmät: komissio muistuttaa, että on olennaisen tärkeää antaa kuluttajille avoimesti ja riittävästi tietoa yksityisten kestävyysvarmistavien järjestelmien normeista ja että olisi hyödyllistä päästä yhteisymmärrykseen siitä, mitä prosessin perusvaatimuksia, esimerkiksi puolueeton valvonta, voidaan kohtuudella odottaa täytettävän.**
- **lähtökohta tässä tiedonannossa että järjestelmät erillisiä**

Elintarvike- ja rehuvalvonta

- lisäksi on EU:n suuntaviivat **maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden vapaaehtoisia sertifiointiohjelmia koskevista parhaista käytännöistä** (2010/C 41/04)
- ❖ tämä huomioitu elintarvikelain muutoksella 365/2013, 54a§:
- ❖ Elintarviketurvallisuusvirasto hyväksyy 6 §:n 30 kohdassa mainitun komission asetuksen 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun elintarvikealan toimijan hakemuksen kansallisesta elintarvikkeiden laatujärjestelmästä

Mahdollisuudet virallisen valvonnan osana

- 882 ei estä vaan oikeastaan kannustaa
- korvaamaan osan tarkastuksesta
- korvaamaan tarkastuksia (frekvenssi)
- Esimerkiksi uuteen elintarvikelakiin (2017/2018) teksti jossa todetaan *että riskiperusteista tarkastustiheyttä määritettäessä on huomioitava toimijan oman todennetun laatujärjestelmän kattavuus* (yleisstandardi ja tekniset liitteet)
- ja edelleen mahdollisuus hyödyntää omavalvonnassa

kysymyksiä

- halutaanko pitää yllä kova vaatimustaso auditoiville järjestöille → missä on toimijoiden kustannussäästö?
- mitä lisäarvoa olisi viranomaisen luomalla vaatimusjärjestelmällä (akkreditoinnilla) suhteessa standardeissa auditoijille asetettuihin akkreditointivaatimukseen (**ISO 22003**)
- miten uudesta järjestelystä saataisiin tehokkuutta ja vaikuttavuutta ?

Kuka tekee mitäkin I ?

SÄÄDÖSTEN MUKAISEN TOIMINNAN VARMISTAMINEN

Kolmas
osa-
puoli

Viranomainen

tuotanto-
olosuhteet

haccp

tuotteen
ominaisuu-
det

jäljitettävyys

Kuka tekee mitäkin ja milloin II ?

SÄÄDÖSTEN MUKAISEN TOIMINNAN VARMISTAMINEN

Viranomainen

Kolmas
osa-
puoli

OIVA

jälkitarkastus

Muut
tarkas-
tukset

ad hoc tilanteet;
ruokamyrkytys jne

Pääasia

- **Tärkeintä ei ole se kuka tekee vaan**
 - **mitä tehdään ja miksi**

Suomen Standardisoimisliitto SFS

- **Standardisoinnin keskusjärjestö Suomessa**
- **Elinkeinoelämälle ja julkishallinnolle palveluja tuottava järjestö, jonka tehtävänä on luoda puitteet standardisointiin osallistumiselle**
- tiedottaa standardeista ja standardisoinnista
- olla vaikutuskanava kansalliseen ja kansainväliseen standardisointiin

International Organization for Standardization ISO

- Maailmanlaajuinen standardisoimisjärjestö
- Kansallisten standardisointielinten verkosto
- Perustettu 1946
- 164 jäsenjärjestöä
- Suomea ISOssa edustaa SFS
- Satoja yhteistyöorganisaatioita
- Vastuu standardien laadinnasta hajautettu ISO:n teknisille komiteoille maat voivat olla mukana osallistuvana jäsenenä (P-jäsen) tai tarkkailijajäsenenä (O-jäsen)

asiaan palataan elintarvikelain kokonaisuudistuksen merkeissä

KIITOS MIELENKIINNOSTA

